

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/6155/2015
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/638/2014

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 16. 12. 2014 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu navrhovatele ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti instituci Česká spořitelna, a.s., IČO 45244782, se sídlem Olbrachtova 1929/62, Praha 4, PSČ 140 00, zapsané v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, spisová značka B 1171 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o určení, že se úvěru ode dne 10. 2. 2014 úročí diskontní sazbou platnou v den uzavření smlouvy o úvěru a určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá úročení úvěru diskontní sazbou platnou v den uzavření smlouvy o úvěru, uveřejněnou pro příslušné období Českou národní bankou a určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, to vše s účinností od 10. 2. 2014.

Finanční arbitř v rámci zkoumání podmínek řízení zjistil, že Navrhovatel s Institucí uzavřel dne 17. 7. 2009 smlouvu o úvěru (dále jen „Smlouva o úvěru“), na základě které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli peněžní prostředky do výše 150.000,- Kč. Navrhovatel se zavázal takto poskytnuté prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky v 84 měsíčních splátkách.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitř nezjistil, že by Navrhovatel v předmětném smluvním vztahu s Institucí vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitř považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce je bankou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a mezi její hlavní činnosti patří podle § 1 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytování úvěrů. Instituce je oprávněna k výkonu této činnosti na základě licence udělené Českou národní bankou. Jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení věřitele při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o úvěru představuje smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a kterou Instituce s Navrhovatelem uzavřela za účinnosti zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) a není ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi spotřebitelem a věřitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákon o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že Instituce ve Smlouvě o úvěru uvedla chybně vyšší roční procentní sazby nákladů (dále jen „RPSN“), když do výpočtu nezahrnula poplatek za vedení úvěrového účtu. Tím podle Navrhovatele porušila ustanovení § 4 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru. Navrhovatel na podporu svých tvrzení odkazuje na rozhodnutí finančního arbitra ze dne 3. 12. 2013, reg. č. 19/SU/2013.

6. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že návrh Navrhovatele není důvodný, neboť RPSN Instituce vypočetla v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru.

Instituce poukazuje na rozdílný přístup zákona o spotřebitelském úvěru, podle kterého Instituce nemá, resp. neměla povinnost poplatek za vedení úvěrového účtu do výpočtu RPSN zahrnovat, na rozdíl od zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 145/2010 Sb.“), který naopak poplatek za vedení úvěrového účtu do výpočtu RPSN zahrnuje.

Instituce tvrdí, že zákon o spotřebitelském úvěru poplatek za vedení úvěrového účtu z výpočtu RPSN výslovně vylučuje, a v této souvislosti odkazuje na ustanovení § 2 písm. a) bod 3 tohoto zákona. Instituce upřesňuje, že zákon o spotřebitelském úvěru rozlišoval mezi „i) náklady na ‘spotřebitelský úvěr’, jak byl definován v § 2 písm. a) zákona, tj. náklady na primární část úvěrového ‘balíčku’ spočívající v poskytnutí finančních prostředků bankou spotřebiteli, a ii) náklady na vedení úvěrového účtu ve smyslu § 2 písm. a) bod 3 zákona, resp. služby s ním spojené, které pro účely výpočtu RPSN nebyly považovány za platby na ‘spotřebitelský úvěr’ ve smyslu zákona č. 321/2001 Sb. a do výpočtu RPSN tak nevstupovaly...“. Instituce pro podporu svých závěrů odkazuje na závěry České obchodní inspekce a na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. Cpjn 203/2013.

Instituce rovněž odkazuje na nálezy finančního arbitra vydané v řízeních vedených proti Instituci pod registračními čísly 79/SU/2013 ze dne 19. 11. 2013, 162/SU/2012 ze dne 19. 11. 2013, 107/SU/2012 ze dne 15. 7. 2013 a rozhodnutí o námitkách reg. č. 171/SU/2012 ze dne 18. 11. 2013.

Instituce dále tvrdí, že „[f]akt, že zákon č. 321/2001 Sb. vylučoval z výpočtu RPSN poplatek za vedení úvěrového účtu přitom současně není ani v jakémkoliv rozporu se závěry Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v tzv. poplatkových sporech o tom, že předmětný poplatek za vedení úvěrového účtu je součástí vícesložkové ceny za úvěrový produkt (jako ‘balíček‘ služeb).“ Instituce tvrdí, že zákon o spotřebitelském úvěru na jednu stranu vylučoval poplatek za vedení úvěrového účtu z výpočtu RPSN, ovšem v § 4 odst. 2 písm. d) výslovně stanovil, že tento poplatek musí být obsažen ve smlouvě o spotřebitelském úvěru. Instituce shrnuje, že „[n]ezahrnutí poplatku za vedení úvěrového účtu do RPSN proto pro spotřebitele nemělo ani žádné negativní důsledky, poněvadž řádnému informování spotřebitele o tomto poplatku bylo učiněno zádost prostřednictvím zahrnutí výslovného ustanovení o něm do textu úvěrové smlouvy“ a odkazuje na čl. II odst. 2 Smlouvy o úvěru.

Instituce zdůrazňuje, že právní předpisy vztahující se na smlouvu o spotřebitelském úvěru neobsahují zákaz sjednat si cenu za správu a vedení úvěrového účtu, některé dokonce sjednání této ceny předvídají.

Instituce shrnuje, že pokud zákon o spotřebitelském úvěru stanoví, že poplatky za vedení úvěrového účtu nejsou považovány za spotřebitelský úvěr, pak je nelze považovat za náklady spotřebitelského úvěru, a proto nevstupují do výpočtu RPSN. Instituce je tak přesvědčena, že postupovala zcela v souladu se zákonem, když tento poplatek do výpočtu RPSN nezahrnula.

Instituce tvrdí, že vyloučení poplatku za vedení úvěrového účtu z výpočtu RPSN výslovně potvrdila Česká obchodní inspekce, která vykonávala státní dohled nad aplikací zákona o spotřebitelském úvěru.

Instituce současně odkazuje na publikaci autorů Dupal, Libor, Schlossberger, Otakar a Toman, Petr. *Umíme si půjčovat?: (podepsat můžeš, přečíst musíš!)*. 1. vyd. Praha: Sdružení českých spotřebitelů, 2006. 32 s. Průvodce spotřebitele; sv. č. 10. ISBN 80-239-8484-5, podle které „[p]latby, které je dle zákona třeba zahrnout do výpočtu RPSN, nejsou zákonem stanoveny taxativně. Jedná se ale např. o:....poplatky za převod peněžních prostředků a poplatky za vedení účtu, pokud jsou nepřiměřeně vysoké a spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení.“

Instituce doplňuje, že cena za vedení úvěrového účtu ve výši 49,- Kč je přiměřená a, že povinnost zahrnout poplatek za vedení úvěrového účtu do výpočtu RPSN by měla pouze v případě, že tento poplatek by byl nepřiměřeně vysoký a zároveň by Navrhovatel neměl možnost volby způsobu placení. Ke splnění ani jedné z těchto podmínek však podle Instituce nedošlo.

K přiměřenosti poplatku za vedení úvěrového účtu Instituce odkazuje na znalecký posudek Ing. Vladimíra Bernhardta, znalce v oboru ekonomika, peněžnictví a pojišťovnictví se specializací bankovníctví, č. 165/2013 ze dne 3. 5. 2013, jakož i na rozhodovací praxi finančního arbitra, zejména na názor vyslovený v nálezu reg. č. 291/SU/2013 ze dne 6. 2. 2014 a v nálezu reg. č. 107/SU/2012 ze dne 15. 7. 2013. Přiměřenost ceny za správu úvěru ve výši 49,-Kč, resp. 59,- Kč pak podle názoru Instituce potvrdil i Obvodní soud pro Prahu 4 ve svém rozhodnutí č. j. 60 C 365/2013-100 ze dne 4. 12. 2013.

Pokud jde o případnou aplikaci sankce v § 6 zákona o spotřebitelském úvěru, InSTITUTE namítá, že „*při ukládání sankcí stanovených zákonem je zapotřebí respektovat některé základní zásady sankčního práva, které jsou vyjádřením obecného principu spravedlivého procesu....*“ V této souvislosti InSTITUTE odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 61/2009 - 62, rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 1181/2006 a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 11/2012 – 28, ve kterých soudy mimo jiné konstatovaly, že na vnitrostátní sankční prostředky se vždy použijí zásady spravedlivého procesu, a to bez ohledu na to, zda se jedná o trestné činy, přestupky či jinak nazvané sankční mechanismy. InSTITUTE se domnívá, že uplatnění sankce není možné rovněž z důvodu zániku trestnosti porušení § 4 zákona o spotřebitelském úvěru, a to podle § 9 odst. 5 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČOI“) a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 99/2001 – 47 a č. j. 6 As 16/2008-90 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 490/2007, podle kterých je orgán ukládající sankci za delikt (ať už správní či trestní) ve své pravomoci omezen plynutím času, neboť postupem času mimo jiné zaniká potřeba reakce na delikt. Uplynutím zákonem stanoveného času pak zaniká odpovědnost pachatele za delikt a příslušný orgán mu již nemůže uložit sankci.

InSTITUTE tedy tvrdí, že i pokud by v době platnosti zákona o spotřebitelském úvěru porušila tento zákon, sankční odpovědnost InSTITUTE za toto porušení už zanikla. InSTITUTE ovšem zdůrazňuje, že k tomuto porušení nedošlo.

InSTITUTE zdůrazňuje, že „*nemůže být postižena za to, že postupovala dle pokynu orgánu dohledu*“ a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 23 Cdo 1458/2013, podle kterého nelze přičítat odpovědnost za škodu osobě, která postupovala při zadávání veřejných zakázek podle pokynu orgánu dohledu.

InSTITUTE namítá, že i v případě sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru se „*uplatňuje zásada nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege,*“ a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 76/2008 – 65. InSTITUTE namítá, že „*[d]le judikatury Nejvyššího správního soudu pak platí, že v případě pochybností o výkladu sankčního ustanovení je zapotřebí volit restriktivní výklad a postupovat podle zásady in dubio mitius.*“ V této souvislosti InSTITUTE odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 2 Afs 50/2007 – 94, na nález Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 666/02 a na nález Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 643/06, ve kterých Ústavní soud vyslovil názor, že pokud právo umožňuje dvojitý výklad, musí orgány veřejné moci šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod, a při své činnosti v případě pochybností postupovat mírněji.

InSTITUTE namítá, „*že za popsané situace je zapotřebí respektovat zásadu in dubio mitius a i na jejím základě dovodit, že podmínky pro aplikaci sankčního mechanismu podle ustanovení § 6 zákona č. 321/2001 Sb. v daném případě nebyly, resp. nejsou splněny.*“

Závěrem svého vyjádření InSTITUTE tvrdí, že „*[m]ožnost Navrhovatele uplatnit údajné nedostatky Smlouvy o úvěru je promlčena.*“ InSTITUTE odkazuje na ustanovení § 100 odst. 1 a 2 občanského zákoníku a namítá, že „*[v] posuzovaném případě by proto nebyl důvod, aby se úprava promlčení podpůrně nepoužila i na možnost spotřebitele dovolat se specifického sankčního ustanovení v 6 zák. č. 321/2001 Sb.*“

K nemožnosti aplikace čtyřleté promlčecí lhůty podle obchodního zákoníku InSTITUTE tvrdí, že „*podle § 387 a násl. ObchZ jsou předmětem této úpravy práva z obchodních závazkových vztahů (tj. vztahů obligačního charakteru).*“ InSTITUTE dále odkazuje na odbornou literaturu ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7. str. 1049, podle které jsou předmětem promlčení podle

obchodního zákoníku výhradně práva ze závazkových obchodních vztahů, přičemž všechna ostatní práva se promlčují podle občanského zákoníku. Podle tvrzení Instituce ustanovení § 6 zákona o spotřebitelském úvěru obsahuje „speciální sankční mechanismus“. Nejde tedy o právo z obchodního závazkového vztahu, tudíž se neužije ani úprava promlčení obsažená v obchodním zákoníku. Uvedený závěr podporuje podle tvrzení Instituce i skutečnost, „že obdobná situace nastává např. i při řešení otázky promlčení práv určených k zajištění smluv o úvěru dle § 497 a násl. ObchZ.“ Instituce odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1918/2005 a na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 703/2013, podle kterých se promlčení zástavního práva řídí občanským zákoníkem, a to i v případě, že jím byl zajištěn obchodní závazkový vztah.

Instituce tvrdí, že „[j]iž z návrhu Smlouvy o úvěru přitom Navrhovatel věděl (a svým podpisem to i akceptoval), že poplatek za vedení úvěrového účtu není zahrnut do RPSN (viz shora). Počínaje tímto dnem se zároveň mohl Navrhovatel dovolávat u Instituce údajného...chybného výpočtu RPSN ve Smlouvě o úvěru.“ Instituce namítá, že „[p]romlčecí doba k uplatnění možnosti Navrhovatele dle § 6 zák. č. 321/2001 Sb. pak uplynula nejpozději dne 17. 7. 2012.“

Instituce závěrem zdůrazňuje, že „údajný nárok uplatňovaný Navrhovatelem v tomto řízení (i v případě, že by existoval, což Instituce popírá) je z výše uvedených důvodů promlčen, protože k uplatnění tohoto údajného nároku Navrhovatelem nedošlo v průběhu promlčecí doby stanovené zákonem, ale až v tomto řízení po jejím uplynutí.“ Instituce shrnuje, že § 6 zákona o spotřebitelském úvěru uplatnit nelze a navrhuje, aby finanční arbitr návrh na zahájení řízení v plném rozsahu zamítl.

7. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel finančnímu arbitrovi sdělil, že smír považuje za možný v případě, že Instituce zcela vyhoví jeho nároku uplatněnému v řízení. Instituce sdělila, že smírné řešení sporu nepovažuje za možné, neboť má za to, že nároky Navrhovatele jsou nedůvodné. Smírného řešení sporu se proto finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

8. Dokazování a právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Předmětem sporu je nárok Navrhovatele na úročení úvěru diskontní sazbou platnou v den uzavření Smlouvy o úvěru a určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, to vše s účinností od 10. 2. 2014, neboť se domnívá, že ve Smlouvě o úvěru je uvedena nesprávná výše RPSN.

Finanční arbitr má za prokazané, že Navrhovatel vyzval dopisem ze dne 10. 2. 2014 Instituci k nápravě, když Navrhovatel předložil tuto výzvu, jakož i dopis, kterým na ní Instituce dne 3. 4. 2014 reagovala. Tuto výzvu finanční arbitr považuje za splnění podmínky řízení před finančním arbitrem podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi.

Z předložené smluvní dokumentace má finanční arbitr za prokázané, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli Smlouvu o úvěru.

Navrhovatel s Institucí uzavřeli Smlouvu o úvěru před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná) a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení současně dodává, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obchodní zákoník“), které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět. Právní poměry založené smlouvami se mají podle třetího odstavce § 3028 nového občanského zákoníku spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkových vztahů ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013 (dále jen „občanský zákoník“) a příslušná ustanovení obchodního zákoníku.

Smlouva o úvěru je tzv. absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Tím není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, na základě výslovného zmocnění obsaženého v ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku, které říká, že „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského“.

Smlouva o úvěru je současně smlouvou spotřebitelskou ve smyslu § 52 občanského zákoníku, když na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Smlouva o úvěru tak podléhá režimu zákona o spotřebitelském úvěru.

8.1. Obsah Smlouvy o úvěru

V čl. I. bod 1. Smlouvy o úvěru se Instituce zavazuje poskytnout Navrhovateli úvěr „až do výše 150.000,- Kč.“ V čl. II. bod 1 Smlouvy o úvěru se Navrhovatel oproti tomu zavazuje splatit Instituci úvěr „s úrokem na základě úrokové sazby podle Smlouvy o úvěru. Úroková sazba činí 13,38 % p.a. Tato sazba je neměnná po celou dobu trvání Smlouvy o úvěru.“

Dále v čl. II. bod 2 Smlouvy o úvěru se Navrhovatel „zavazuje zaplatit Bance následující ceny za úkony související s poskytnutím a správou Úvěru:

- cenu za přijetí, posouzení a vyhodnocení žádosti o Úvěr ve výši Kč 1,200.00, která je splatná ke dni podpisu Smlouvy o úvěru.....

- *cenu za správu a vedení Úvěrového účtu ve výši Kč 49.00 za každý započatý kalendářní měsíc, jež není připisována k jistině Úvěru“ (dále jen „Poplatek za vedení úvěrového účtu“)*

V čl. II. bod 3 Smlouvy o úvěru je stanovena roční procentní sazba nákladů ve výši 14,76 %. Podle tohoto článku se Navrhovatel a Instituce dohodli, že „[n]áklady zahrnuté v této sazbě jsou úroky z úvěru a cena za přijetí, posouzení a vyhodnocení žádosti o Úvěr ve výši stanovené Smlouvou o úvěru, případně též platby pojistného za Úvěrové životní pojištění, které se do roční procentní sazby nákladů započítávají podle zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb., v platném znění...“.

Podle čl. IV bodu 1. se Navrhovatel zavázal, že bude úvěr splácet „*pravidelnými měsíčními splátkami ve výši Kč 2,786.00 vždy k 25. dni každého měsíce. První splátka bude zaplacená dne 25. 8. 2009. Za předpokladu jednorázového a okamžitého čerpání Úvěru ke dni 17. 7. 2009 v plné výši a dodržení podmínek splácení sjednaných ve Smlouvě o úvěru bude poslední splátka ve výši Kč 2.678,70 zaplacená dne 25. 7. 2016, který je dnem konečné splatnosti Úvěru. Za stejného předpokladu činí celkový počet splátek 84.*“

8.2. Poplatek za vedení účtu jako součást výpočtu RPSN

Zákon o spotřebitelském úvěru, který upravuje způsob výpočtu RPSN, byl přijat v souvislosti s transpozicí směrnice Rady 87/102/EHS ze dne 22. 12. 1986 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, která byla novelizována směrnicí Rady 90/88/EHS ze dne 22. 2. 1990 a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/7/ES ze dne 16. 2. 1998 (dále jen „Směrnice“).

Z hlediska ukazatele RPSN jsou významné právě zmiňované novely. Směrnicí Rady 90/88/EHS byl na evropské úrovni zaveden sjednocený ukazatel RPSN a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/7/ES následně upřesnila pravidla pro jeho výpočet.

Cílem těchto směrnic bylo zavést za účelem podpory vytvoření a fungování vnitřního trhu a k zajištění vysokého stupně ochrany spotřebitele jednotný ukazatel nákladovosti spotřebitelského úvěru napříč celým Evropským hospodářským společenstvím, resp. následně Evropským společenstvím.

Z preambule Směrnice plyne, že byla kromě jiného přijata i „*vzhledem k tomu, že by spotřebitel měl mít dostatečné informace o podmínkách a nákladech úvěru, jakož i o svých závazcích; že tyto informace by mimo jiné měly obsahovat roční sazbu v procentech za daný úvěr, nebo pokud neexistuje, za celkovou částku, kterou spotřebitel musí za úvěr zaplatit; že do rozhodnutí o způsobu nebo způsobech výpočtu této roční sazby v procentech by členské státy měly nadále uplatňovat dosavadní způsoby nebo praxi výpočtu této sazby, nebo pokud tomu tak nebude, měly by vydat ustanovení pro obeznámení spotřebitele s celkovými náklady úvěru“* a také „*vzhledem k tomu, že ochrana spotřebitele se dále zlepšuje, mají-li smlouvy o úvěru písemnou formu a obsahují-li určité minimální údaje o smluvních podmínkách“*.

Zákon o spotřebitelském úvěru přejímá tyto zásady Směrnice. Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí, že „*pro spotřebitele bude navrhovaná úprava představovat výrazný pozitivní posun v oblasti jeho ochrany jako slabší smluvní strany. Spotřebitel musí být v maximální míře informován o podmínkách poskytnutí spotřebitelského úvěru a nákladech na něj a o svých závazcích. Musí být rovněž chráněn proti nepřiměřeným a zneužívajícím podmínkám poskytování úvěru.*“

Tento princip zákonodárce provedl v ustanovení § 4 zákona o spotřebitelském úvěru, který

stanoví v odst. 1, že „smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí být uzavřena písemně...“ a v odst. 2 písm. a), že „smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat také stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona“.

Podle důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru má „stanovením právní úpravy v oblasti poskytování spotřebitelského úvěru, včetně exaktních vzorců pro výpočet roční procentní sazby úroku při splácení spotřebitelského úvěru“ dojít k vytvoření jednotného a průhledného právního prostředí v oblasti úvěrování na spotřebitelském trhu. I proto zákonodárce umístil do přílohy podle § 4 zákona o spotřebitelském úvěru postup pro výpočet roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr.

Důvodová zpráva zdůrazňuje, že na základě takto „stanoveného jednotného způsobu výpočtu bude spotřebitel chráněn před účtováním nepřiměřených sazeb. Spotřebiteli bude dále umožněno porovnávat "cenu" různých spotřebitelských úvěrů nabízených na trhu.“ Podle důvodové zprávy je tomu tak kvůli tomu, že „zásadní význam v ochraně spotřebitele ve smluvních vztazích s věřitelem má dostatečné množství informací o podmínkách úvěru, nákladech na něj a o závazcích, které z něj plynou. Vedle obecně stanovených náležitostí smluv musí proto smlouva, kterou se sjednává spotřebitelský úvěr, obsahovat další náležitosti upřesňující podmínky úvěru.“

Nedodržení povinnosti stanovené v § 4 zákona o spotřebitelském úvěru má za důsledek sankci upravenou v § 6 tohoto zákona, podle kterého „[n]esplňuje-li smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru náležitosti uvedené v § 4, pokládá se spotřebitelský úvěr za úvěr úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se stávají neplatnými, to vše s účinností ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele.“

S ohledem na skutečnosti, které Navrhovatel učinil spornými, se finanční arbitr zaměřil na to, zda Instituce postupovala v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru, když do výpočtu RPSN nezahrnula poplatek za vedení úvěrového účtu.

Zákon o spotřebitelském úvěru v § 2 písm. d) rozumí roční procentní sazbou nákladů na spotřebitelský úvěr „procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období 1 roku.“ Zároveň v § 2 písm. a) říká, že spotřebitelským úvěrem se rozumí „poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit“. Podle § 2 písm. a) bod 3 téhož zákona pak platí, že spotřebitelským úvěrem není „platba za převod peněžních prostředků a platba za vedení účtu, který je určen ke splácení spotřebitelského úvěru; to neplatí pro případ, kdy tato platba je nepřiměřeně vysoká a kdy spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení; do celkové výše spotřebitelského úvěru se však započítává cena za přijetí platby“.

Ze samotné dikce zákona o spotřebitelském úvěru tak vyplývá, že platba za vedení úvěrového účtu není považována za spotřebitelský úvěr. Přestože toto vymezení není zcela přesné, když spotřebitelským úvěrem z povahy věci může být podle definice obsažené v citovaném ustanovení „poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit“, tedy ve své podstatě pouze čerpání spotřebitele, nikoliv jeho platby, je nutné citované ustanovení vykládat eurokonformním výkladem v souladu se Směrnicí.

Podle článku 1a odst. 2 bodu iii) Směrnice ve znění směrnice 90/88/EHS se „za účelem výpočtu roční sazby v procentech se určí ‚celkové náklady úvěru pro spotřebitele‘, jak jsou

definovány v čl. 1 odst. 2 písm. d), s výjimkou následujících výdajů: iii) poplatky za převod peněz a poplatky za vedení účtu určeného pro příjem plateb ke splácení úvěru, úroků a jiných poplatků, s výjimkou případů, kdy spotřebitel nemá ve věci řádnou volnost rozhodování a kdy jsou takové poplatky nezvykle vysoké; toto ustanovení se však nevztahuje na poplatky za výběr takových splátek či plateb, ať v hotovosti, nebo jiným způsobem.“

Poplatky za vedení účtu tak nejen, že nejsou spotřebitelským úvěrem, ale především nejsou součástí celkových nákladů úvěru pro spotřebitele, které je třeba zohlednit při výpočtu RPSN.

Výjimku z tohoto pravidla zákon o spotřebitelském úvěru stanoví v § 2 písm. a) bod 3 v případě, že „*tato platba je nepřiměřeně vysoká a kdy spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení*“. To znamená, že v případě nepřiměřeně vysokého poplatku za vedení účtu a za současného splnění podmínky, že spotřebitel si neměl možnost zvolit způsob platby, se poplatek za vedení úvěrového účtu bude počítat za spotřebitelský úvěr, resp. bude nákladem, který bude nutné zahrnout do výpočtu RPSN. Proto finanční arbitr považuje za nezbytné zkoumat, zda není výše poplatku nepřiměřená.

Finanční arbitr v rámci své úřední činnosti již několikrát posuzoval přiměřenost výše poplatků za vedení účtu a dospěl k závěru, že výše poplatku 49,- Kč, odpovídá v období od okamžiku uzavření Smlouvy o úvěru do současnosti běžné a přiměřené výši poplatku, jak je známo finančnímu arbitrovi z jeho úřední činnosti, zejména z projednávání tzv. poplatkových sporů. V řízení reg. č. 291/SU/2013, rovněž vedeném proti Instituci, finanční arbitr zjistil, že „*ceně ve výši 59,00 Kč měsíčně [odpovídají] konkrétní relevantní služby, které byla Instituce připravena Navrhovateli v průběhu smluvního vztahu kdykoli poskytnout a jak bylo v řízení prokázáno, též vícekrát skutečně poskytla.*“ Protože Instituce v daném řízení „*velmi podrobně specifikovala, jaké konkrétní služby se podle svého vyjádření zavázala Navrhovateli poskytovat*“, má finanční arbitr za prokázané, že Instituce dané služby odpovídající ve zkoumaném případě ceně nižší, a to 49,- Kč, skutečně poskytuje.

Jelikož je v zákoně o spotřebitelském úvěru stanovená podmínka kumulativní, nepovažuje finanční arbitr za nezbytné věnovat se otázce, zda měl Navrhovatel možnost zvolit si způsob placení. Pokud totiž u kumulativní podmínky nedojde ke splnění byť jednoho z předpokladů pro její uplatnění, není podstatné, zda byly splněny předpoklady zbývající, protože k realizaci dané podmínky nemůže dojít.

Na základě výše uvedeného finanční arbitr konstatuje, že výše poplatku za vedení účtu je přiměřená a proto ani z tohoto důvodu nelze Poplatek za vedení úvěrového účtu započítávat do RPSN.

K argumentaci Navrhovatele nálezem ze dne 3. 12. 2013, reg. č. 19/SU/2013, pak finanční arbitr uvádí, že předmětem tohoto sporu bylo vydání bezdůvodného obohacení z titulu neplatně sjednaného smluvního ujednání o poplatku za vedení úvěrového účtu, přičemž finanční arbitr posuzoval mimo jiné jednostranné zvyšování tohoto poplatku ze strany úvěrového věřitele. Finanční arbitr nad rámec předmětu sporu (tedy nikoliv ve výroku) vyslovil v odůvodnění tohoto rozhodnutí názor, že poplatek za vedení úvěrového účtu by měl být součástí výpočtu RPSN. Finanční arbitr však po provedení podrobné právní analýzy a zejména s přihlédnutím ke Směrnici, dospěl k závěru, že jeho právní názor neobstojí. Finanční arbitr proto již např. v nálezu ze dne 3. 4. 2015, sp. zn. FA/SU/138/2014, vyslovil, že poplatek za vedení úvěrového účtu podle zákona o spotřebitelském úvěru není součástí RPSN (uvedený závěr však nelze vztáhnout na smlouvy o úvěru uzavřené za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb.).

8.3. Promlčení nároku Navrhovatele podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru

Ze znění Smlouvy o úvěru vyplývá, že tuto smlouvu Navrhovatel s Institucí uzavřeli podle § 497 a násl. obchodního zákoníku.

Toto ustanovení se nachází v hlavě II, obsahující zvláštní ustanovení o některých obchodních závazkových vztazích, v části třetí obchodního zákoníku, když stanoví, že „[s]mlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.“

S ohledem na závazek Instituce poskytnout Navrhovateli peněžní prostředky ve výši 150.000,- Kč a na závazek Navrhovatele poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky, má finanční arbitr za prokázané, že nejen na základě výslovného určení smluvního typu ve Smlouvě o úvěru, ale i na základě obsahu závazkového vztahu, který si Navrhovatel a Instituce mezi sebou sjednali, se jedná o smlouvu o úvěru podle obchodního zákoníku.

Ustanovení § 1 odst. 1 obchodního zákoníku vymezuje rozsah jeho působnosti tak, že obchodní zákoník „*upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související, a zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství*“. Obchodní závazkové vztahy jsou pak přesněji vymezeny v § 261 a násl. obchodního zákoníku.

Ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) stanoví, že „[t]outo částí zákona se řídí bez ohledu na povahu účastníků závazkové vztahy ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho částí (§ 476), smlouvy o nájmu podniku (§ 488b), zástavní právo k obchodnímu podílu (§ 117a), smlouvy o úvěru (§ 497)...“. Citované ustanovení obchodního zákoníku upravuje tzv. absolutní obchody, přičemž „*jejich absolutní charakter spočívá v tom, že není rozhodné, zda jejich účastníkem je podnikatel nebo státní či samosprávná územní jednotka, a není ani významné, zda souvisejí s podnikáním nebo s uspokojováním veřejných potřeb. Tyto stanovené závazkové vztahy mají vždy povahu závazků obchodních. Jde o smlouvy nebo jiné závazkové vztahy takové povahy, že není důvodu, aby právní úprava byla odlišná podle povahy subjektu, který se na něm účastní, a ani podle účelu, který je jím sledován. Přitom povaze těchto závazkových vztahů je bližší úprava obchodněprávní*“ [POKORNÁ, Jarmila. *Obchodní zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 2 sv. (v-xxxv, 1079 s., s. v-xxxiii, 1081-1927). ISBN 978-80-7357-491-8. komentář k § 261].

Podle ustanovení § 387 odst. 1 platí, že „[p]rávo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem.“, a v odst. 2 „[p]romlčení podléhají všechna práva ze závazkových vztahů s výjimkou práva vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.“ Obecná promlčecí doba podle obchodního zákoníku je pak stanovena v § 397 tak, že „[n]estanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.“

Podle ustanovení § 393 odst. 1 obchodního zákoníku „[u] práv vzniklých z porušení povinnosti počíná promlčecí doba běžet dnem, kdy byla povinnost porušena, jestliže není pro promlčení některých těchto práv stanovena zvláštní úprava.“

Zákon o spotřebitelském úvěru ani obchodní zákoník neobsahují zvláštní úpravu promlčení práva spotřebitele podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru. Je tedy nutné aplikovat obecnou úpravu obsaženou v citovaném § 393 odst. 1 obchodního zákoníku.

Pokud by Instituce ve Smlouvě o úvěru uvedla nesprávnou výši RPSN, porušila by tím povinnost stanovenou v § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a to dne 17. 7. 2009, kdy uzavřela s Navrhovatelem Smlouvu o úvěru. Promlčecí doba by tedy počala běžet od téhož dne, tedy ode dne porušení povinnosti Instituce, neboť právo uplatňovat použití sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru je právem vzniklým z porušení povinnosti. Navrhovatelovo právo podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru by se tedy promlčelo dne 17. 7. 2013.

Argumenty Instituce, že aplikace promlčecí doby podle obchodního zákoníku se neuplatní, protože se nejedná o obchodně závazkový vztah, nýbrž o „speciální sankční mechanismus,“ jsou podle názoru finančního arbitra nesprávné. Bez ohledu na to, jak Instituce nazve důsledky uplatnění § 6 zákona č. 321/2001 Sb., jedná se o právo spotřebitele vyplývající z porušení obchodního závazkového vztahu, kterým je Smlouva o úvěru, a proto podléhá režimu obchodního zákoníku. Tříletá promlčecí doba podle občanského zákoníku se neuplatní.

Stejně tak není relevantní ani argumentace Instituce úpravou zániku odpovědnosti za správní delikt podle zákona o ČOI. Veřejnoprávní odpovědnost za správní delikt a soukromoprávní důsledky porušení povinnosti stanovené zákonem spotřebitelském úvěru jsou dva zcela autonomní systémy s vlastní úpravou délky a počátku běhu promlčecí doby, resp. zániku odpovědnosti. Může tak nastat situace, kdy i po uplynutí doby pro vydání správního rozhodnutí o uložení veřejnoprávní sankce existuje dosud nepromlčené právo spotřebitele podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru.

V posuzovaném případě Navrhovatel uplatnil nesprávně uvedenou výši RPSN ve Smlouvě o úvěru dopisem dne 10. 2. 2014 a následně dopisem ze dne 29. 4. 2014, tedy v obou případech až po uplynutí promlčecí doby.

Podle § 388 odst. 1 obchodního zákoníku platí, že „[p]romlčením právo na plnění povinnosti druhé strany nezaniká, nemůže však být přiznáno nebo uznáno soudem, jestliže povinná osoba namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby.“

Vzhledem k tomu, že Instituce ve svém vyjádření doručeném finančnímu arbitrovi dne 29. 1. 2015, evid. č. FA/1000/2015, vznesla námitku promlčení, nebylo by možné Navrhovateli právo podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru přiznat, a to ani za předpokladu, že by Instituce ve Smlouvě o úvěru uvedla nesprávnou výši RPSN, neboť promlčecí doba uplynula již dne 17. 7. 2013.

Finanční arbitr vzal v potaz skutečnosti, které Navrhovatel učinil spornými, jakož i procesní situaci, tj. skutečnost, že nároku Navrhovatele by nebylo možné vyhovět z důvodu promlčení i v případě, že by byl oprávněný, a dospěl k názoru, že pro výrok rozhodnutí nemá význam, zda Instituce uvedla ve Smlouvě o úvěru RPSN ve správné výši. Proto přepočítal výše RPSN neprováděl, resp. nezjišťoval, zda Instituce při výpočtu RPSN ve Smlouvě o úvěru zohlednila veškeré náklady, které podle zákona o spotřebitelském úvěru zohlednit měla. Výpočet RPSN finanční arbitr zkoumal pouze z hlediska zahrnutí Poplatku za vedení úvěrového účtu do výpočtu RPSN, kde pochybení Instituce neshledal.

Finanční arbitr rovněž považuje za nedůvodné zabývat se dalšími argumenty Instituce, jakož i Navrhovatele, když nároku, kterého se Navrhovatel dovolává v řízení před finančním arbitrem, není možné vyhovět z důvodu uplynutí promlčecí doby stanovené zákonem.

9. K výroku nálezu

Finanční arbitr po provedeném dokazování zjistil, že Navrhovatelův nárok na úročení úvěru diskontní sazbou České národní banky a určení neplatnosti ujednání o jiných platbách podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru by byl, i za předpokladu, že by vznikl, promlčený. Proto Navrhovatelův návrh v jediném výroku zamítl.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

V Praze dne 4. 6. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr